

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ І
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ**

***«Розвиток територіальних громад в умовах децентралізації:
правові, економічні та соціальні аспекти»***

**ЗБІРНИК ТЕЗ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

13-14 грудня 2018 року

м. Миколаїв

5. Кравців В. С. Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні: актуальні проблеми, ризики та перспективи адміністративно-фінансової децентралізації. НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Львів, 2017. 120 с.

УДК 336.14:352(043.2)

БЮДЖЕТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Чвертко Л.А., канд.екон.наук, доцент

Осадчук Н.В., старший викладач кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Бюджетний потенціал – це частина фінансового потенціалу країни, адміністративно-територіальної одиниці (області, району, міста, села, селища), що є загальним обсягом грошових одиниць, які можуть бути акумульовані за рахунок усіх джерел в бюджет адміністративно-територіального утворення за конкретний період часу та за існуючих умов господарювання [1].

Більшість авторів розглядає питання бюджетного потенціалу регіону. Однак, в умовах децентралізації актуальним є питання бюджетного потенціалу територіальної громади.

Для розкриття сутності бюджетного потенціалу територіальної громади доцільно виокремити його характерні риси та основні чинники, що впливають на нього. Зокрема, до основних чинників належать:

- складові та стан наявних і потенційних бюджетних ресурсів;
- спроможність ресурсного потенціалу забезпечити сталий розвиток території;
- організаційно-управлінські та конкурентні процеси в державі, які спрямовані на забезпечення потенційного розвитку територій.

Характерними рисами бюджетного потенціалу є:

- відображення сукупності властивостей нагромаджених бюджетною системою в процесі її становлення і тих потенційних здатностей, що обумовлюють можливості її функціонування та розвитку;
- визначення рівня практичного застосування й використання наявних можливостей;
- орієнтація на розвиток (перспективу).

Класифікацію бюджетного потенціалу територіальної громади слід розглянути за такими ознаками: 1) залежно від джерела формування; 2) часового критерію; 3) рівня використання; 4) рівня достатності.

Розглядаючи класифікацію бюджетного потенціалу, слід відмітити, що внутрішній бюджетний потенціал визначається, насамперед, обсягом власних та закріплених фінансових ресурсів, а зовнішній бюджетний потенціал безпосередньо залежить від суми трансфертів, що передаються з державного бюджету. Серед ОТГ Черкаської області 18 громад отримують з державного бюджету базову дотацію, 4 перераховують реверсну дотацію. Рівень дотаційності існуючих громад є не надто високим – найвищий показник у Мліївській громаді, у якій обсяг базової дотації у загальній сумі доходів становить 19,8% [2].

Поточний бюджетний потенціал – це сукупність реальних можливостей місцевих органів влади мобілізувати та акумулювати в бюджеті певної територіальної громади наявні фінансові ресурси. Реальні фінансові можливості визначаються загальним обсягом всіх фінансових ресурсів, які надійшли на встановлений період часу від джерел, що його формують, і знаходяться в розпорядженні місцевих органів влади та можуть бути ними використані для забезпечення соціально-економічного розвитку територіальної громади;

Перспективний бюджетний потенціал окрім наявних фінансових ресурсів враховує також ті грошові кошти, що можуть бути залучені до бюджету за відповідних умов. Тобто, потенційні фінансові можливості територіальної громади являють собою розрахункову величину загального обсягу фінансових

ресурсів, які можуть бути одержані в результаті ефективного використання всіх джерел, що його наповнюють, впровадження нових технологій, інноваційних процесів вдосконалення системи управління фінансовими ресурсами територіальної громади.

Щодо використання бюджетного потенціалу, необхідно акцентувати увагу на тому факті, що за умови якщо місцевими органами влади створені оптимальні умови для акумуляції фінансових ресурсів, можна говорити про використання бюджетного потенціалу в повній мірі. Якщо ж на відповідній території спостерігається недоотримання фінансових ресурсів – мова йде про бюджетний потенціал, який не використовується.

Важливим аспектом при формуванні бюджетного потенціалу територіальної громади є рівень його достатності для забезпечення соціально-економічного розвитку території.

Зважаючи на те, що фінансовою базою функціонування територіальної громади виступають місцеві бюджети, то її сталий розвиток в значній мірі визначається тим обсягом фінансових ресурсів, які акумульовані в місцевому бюджеті, тобто бюджетним потенціалом.

Інформаційні джерела

1. Жебчук Р. Л. Бюджетний потенціал та його місце в процесі бюджетного планування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [/http://www.visnyk-onu.od.ua/journal/2013_18_3_1/38.pdf](http://www.visnyk-onu.od.ua/journal/2013_18_3_1/38.pdf)

2. Експертний аналіз бюджетів ОТГ по кожній області – результати 9 місяців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/attachment/document/320/ЧЕРКАС_КА_ОБЛАСТ__9.pdf